

ZAZACADA DÜZENLİ FİLLER

Kırmaçkide **düzenli fiiller** iki grupta ele alınabilir.

1.Basit fiiller

2.Yapım ekiyle türetilmiş fiiller (-îy,-n,-nîy ekiyle türetilenler)

Şimdiki zamanda" **-en**" ve görülen geçmiş zamanda da **"-a"** zaman ekini alırlar.

1.Basit fiiller (yaln köklü)

-Fiilin kökü aynı zamanda fiilin gövdesi olduğu yani hiç yapım eki almamış kökler.

Bunlar başlı başına fiil kökleridir. Bazılarıda isim yada isim soylu sözcüklerin fiil yapım eklerini kaybedip başlı başına kök haline gelmesiyle oluşmuşlardır.

Mastar	Fiil kökü	Geçmiş zaman eki	Mastar eki
Barraene	barr	-a	-ene

Mastar	Şimdiki z. ortacı	Geçmiş z. ortacı	Istek/şart
Barraene	barren-	barra	bı.barr-
Bermaene	bermen-	berma	bı.berm-
Cîkaene	cîken-	cîka	bı.cîk-
Çeqaene	çeqen-	çeqa	bı.çeq-
Çırıraene	çırren-	çırıra-	bı.çırıra-

Çılkaene
Çîvaene
Çılqaene
Çungaene
Çırpaene
Çıtaene
Çızaene
Dejaene
Ferraene
Fırkaene
Fırıraene
Fısaene
Fîqaene
Gerraene
Gımaene
Gıpaene
Gırmaene
Gırıraene
Gızgızaene
Gureyaene
Gurıraene
Guzaene
Xılaene
Hewaene
Hîqaene

Hırıraene
Horraene
Jıbaene
Qartaene
Qırtaene
Qoftaene
Kufaene
Kungaene
Kuxaene
Lengaene
Leqaene
Lerzaene
Lowaene
Mılaene
Mılçaene
Mosaene
Musaene
Nalaene
Nıqaene
Osaene
Peqaene
Perraene
Persaene
Pêsaene
Pulaene

Pıtaene
Pısaene
Pînaene
Poyaene
Pufaene
Qırçaene
Qırıraene
Qırtaene
Qıştaene
Qızaene
Qırıraene
Qızaene
Qorraene
Qultaene
Qurıraene
Remaene
Reqaene
Reyaene
Recaene
Royaene
Sanaene
Sınaene
Soyaene
Şîqaene
Şırpaene

Şırıraene
Thıkaene
Thowıraene
Thungaene
Teqaene
Tersaene
Tıkaene
Vêsaene
Vınaene
Virıraene
Voraene
Warraene
Xırmaene
Xırpaene
Xısaene
Xıştaene
Xulaene
Xurıraene
Xusaene
Zımaene
Zıngaene
Zıqaene
Zırçaene
Zırıraene
Zırtaene

2.Türetilmiş fiiller

-îy fiil yapım ekiyle

Mastar	Fiil kökü	Yapım eki	Geçmiş zaman eki	Mastar eki
Cemedîyaene	cemed	-îy	-a	-ene

Mastar	Şimdiki z. ortacı	Geçmiş z. ortacı	Istek/şart
Fetelîyaene	fetelîyen-	fetelîya	bı.fetelîy-
Esterîyaene	esterîyen-	esterîya	bı.esterîy-
Gîrîyaene	gîrîyen-	gîrîya	bı.gîrîy-
Cemedîyaene	cemedîyen-	cemedîya	bı.cemedîy-
Xelesîyaene	xelesîyen-	xelesîya	bı.xelesîy-

-îyen kuralı

Fiil yapım eki ve şimdiki zaman eki kaynaşık bir şekilde kullanılabilir.Bu fiilin düzensiz fiil olduğu anlamına gelmez.

-îyen>-în

Bu fiillerin şimdiki zamanda kaynaşık çekimi-
örnek

Mastar	-îyen	-în
Fetelîyaene	fetelîyen-	fetelîn-
Esterîyaene	esterîyen-	esterîn-
Gîrîyaene	gîrîyen-	gîrîn-
Cemedîyaene	cemedîyen-	cemedîn-
Vejîyaene	vejîyen	vejîn
Gurîyaene	gurîyen	gurîn
Cerrebîyaene	cerrebîyen	cerrebîn
Pelexîyaene	pelexîyen	pelexîn
Xemelîyaene	xemelîyen	xemelîn
Sevekîyaene	sevekîyen	sevekîn
Ra.sanîyaene	sanîyen ra	sanîn ra
De.verdîyaene	verdîyen de	verdîn de
A.vurrîyaene	vurrîyen ya	vurrîn ya

-N fiil yapım ekiyle

Mastar	Fiil kökü	Yapım eki	Geçmiş zaman eki	Mastar eki
Xelesnaene	xeles	-n	-a	ene

Mastar	Şimdiki z. ortacı	Geçmiş z. ortacı	Istek/şart
Remnaene	remnen-	remna	bı.remnn-
Bırnaene	burnen-	burna	bı.burn-
Boznaene	boznen-	bozna	bı.bozn-
Cemednaene	cemednen-	cemedna	bı.cemedn-
Xelesnaene	xelesnen	xelesna	bı.xelesn-
Fetelnaene	fetelnen	fetelna	bı.feteln-
Hemelnaene	hemelnen	hemelna	bı.hemeln-
Çarnaene	çarnen	çarna	bı.çarn-
Bereqnaene	bereqnen	bereqna	bı.bereqn-
A.vurnaene	vurnen ya	vurna ya	a.vurn-
Ra.bırnaene	burnen ya	burna ya	ra.burn-

-N+îy fiil yapım ekleriyle

Mastar	Fiil kökü	Yapım eki n+îy	Geçmiş zaman eki	Mastar eki
Vurnîyaene	vur	-nîy	-a	ene

Mastar	Şimdiki z. ortacı	Geçmiş z. ortacı	Istek/şart
Rızîyaene	rızîyen-	rızîya	bı.rızîy-
Çarnîyaene	çarnîyen-	çarnîya	bı.çarnîy-
Tersîyaene	tersîyen-	tersîya	bı.tersîy-
Xapnîyaene	xapnîyen-	xapnîya	bı.xapnîy-
Hêrnîyaene	hernîyen	hernîya	bı.hêrnîy

-Nîyen kuralı

-N+îy yapım eki grubu ve şimdiki zaman eki kaynaşık bir şekilde kullanılabilir. Bu fiilin düzensiz fiil olduğu anlamına gelmez.

-nîyen>-nîn

Bu fiillerin şimdiki zamanda kaynaşık çekimi-
örnek

Mastar	-îyen	-în
Afernîyaene	afernîyen	afernîn
Burnîyaene	burnîyen	burnîn
Fetelnîyaene	fetelnîyen	fetelnîn
Çerexnîyaene	çerexnîyen	çerexnîn
Rızınîyaene	rızınîyen	rızınîn
Xapnîyaene	xapnîyen	xapnîn

Modern Kırmançki (Yüksek Zazaca) de isim yada isim soylu sözcüklerden yada yakın yada uzak dillerden alınan sözcük veya köklerden yeni fiiller "-îy,-n,nîy" ekleriyle türetilir.Bîyene ve kerdene yardımıyla oluşturulacak yeni fiiller düzensiz fiil listesine katkı yapmak demektir.Çok zorunlu olmadıkça buna gerek duyulmaz.